

Nazionale" podigla u našim zemljama. Toga je pak istoga dana na banketu priredjenom u slavu kongresa palo još i krupnijih. Kada je naime kongresistima sampanjac razvezao jezik, oni su počeli govoriti još i jasnije: Tu se je poglavito izicalo, kako se mora žitlje ovih pokrajina potalijanivati i pripravljati za majku Italiju.

Kako je poznato, to društvo daje podporu i talijanskoj "Legi Nazionale" za koju ovdješnji Talijani rado govore, da je ona za to tu, da bude nekakvim branikom talijanskoga jezika i kulture, što je krupna neistina. Cilj toga društva kao ni društva "Dante Alighieri", nije obrana svojega, već težnja i pohlepa za tuđim; u kratko cilj toga društva jest odnarođivanje Slavena. Da je tomu tako, dokazom nam je okolnost, što "Legi" gradi svoje škole gotovo samo u našim mjestima, kao što su od prilike Hrib, Hum, Labinci, Rabac, Vabriga, gdje, posvuda obitava narod izključivo naše krvi i jezika. To nije nikakvo uzdržavanje: kulture talijanske, već pravo pravac raznarođivanje Slavena.

Pa nije Talijanima za potrebu ni Dantea a ni "Legi" za uzdržavanje njihovih škola — za njih se u obilnoj mjeri i preko mjere skrbe same c. kr. državne oblasti. Da je tomu tako, dokaz nam je razmjera između naših i njihovih javnih škola. U najnovijem izvještaju o stanju školstva u Istri izdanom za školsku godinu 1898—99 od c. k. zemaljskoga školskoga vijeća proizlazi, da ima u Istri 190 učiteljskih mjesta, i toliko učitelja i učiteljica talijanskih dočim ih Hrvati imaju samo 81 a Slovenci 31. Uzmemo li u obzir, da Talijani sačinjavaju tek 1 trećinu cjelokupnoga žiteljstva Istre, to vidimo, da 2 trećine slavenskoga pučanstva Istre, tako da ima preko 17.000 djece naše krvi, koja ne uživaju blagodati škole.

A mi plaćamo za škole od 12 do 14 po sto nameta, moramo plaćati i školske takse, koje samo nose do 180.000 kruna na godinu, pa uza sve to nam se škole ne daju, tako da dok se ne odstrani ta krivica, dok se ne stane na kraj grdnom zulumu zlorabljenja novca opredjeljenoga za pučke škole, na našoj je družbi, da ona sama iz svojih sredstava diže škole ondje, gdje ih nema. A naša družba zadovoljuje tomu po svojih skromnih sila, a uradila bi ona za cijelo i više toga, kad joj se ne bi sa više strana pravilo zapreka. Kako i u tome vlada dvojaka mjera, najbolje se vidi od tuda, što je vlada od danas do sutra dozvolila Niemcima u Opatiji, da smjeste svoju školu u prostorije, koje nama ne bi u tu svrhu nikada odobrila. Od nas se zahtjeva, da bude sve liepo i prema najstrožim propisima, inače nam se zateže s otvorenjem škole, kao što je to bio slučaj u Livadama.

Nego mi moramo ustrajati. Na to nas potiče i ljubav i susretljivost cijeloga hrvatskoga naroda, koji nas upravo krasno podupire. To vidimo najbolje i po ovogodišnjem prihodu naše Družbe, koji nadmašuje prihode prijašnjih pojedinih godina. — Sabralo se naime tekom prošaste upravne godine oko 32.000 kruna. Taj liepi prihod imamo da pripisemo raznim prinosima u obće, a napose našoj krasnoj omladini, koja je putem blokova i sjajnog plesa na Rieci namaknula družbi krasnu svotu. A vidimo da se u tom divnom nastojanju ne zastaje ni časka, što nam pokazuje među ostalim i sjajni ples što ga je ove godine priredila dubrovačka podružnica Sv. Cirila i Metoda za Istru u ponosnom svome gradu. A hvala ide i družbine podružnice, kao i hrvatske novine koje su bez razlike stranaka radile na tom, da se našoj družbi pomogne, i sabrale liepih svota.

Potrebe bi premašile i mnogo veće prihode, ali obzirom na to, što Hrvati moraju da sami stvaraju mnogo toga što bi im se moralo dati, što u Istri samoj

obstoji osim Družbe takodjer Bratovština i djačko pripomoćno društvo, liep je i taj uspjeh, što ga se do sada polučilo. Budi s toga izražena sa ovoga mjesta u ime Ravnateljstva i cijele družbe najsrdačnija hvala svima, koji bilo na koji način doprinesoše ista našoj družbi — kao i preporka, da se svatko prema svojim silama i u buduće zauzme za tu našu miljenicu i uzdanicu. A vas cijenjene gospodje, gospodjice i štovana gospodo najsrdačnije pozdravljam, zahvaljujući Vam, što ste se u toli liepom broju odazvali pozivu našega Ravnateljstva. I tim, što pokazali da Vam je Družba na srcu i da pomijete njezinu zadaću. (Dugotrajno odobravanje i neprestano klicanje: Živla — Družba! Živio Spindić!)

DOPISI.

Iz Veleg Lešnja pišu nam 12. t. mj.: Kako znadu čitatelji "Naše Sloge", imali smo ovdje nedavno občinske izbore, a na 5. o. mj. bio je izbor načelnika, te bi jednoglasno opet izabran gosp. Ivan Leva. Međutim radi uzroka privatne naravi, on se je odmah zahvalio, na ponudjenju mu časti i predložio za svoga nasljednika g. Ivana Lazarića, koji je u minulju občinskoj upravi obnašao čast prvoga vijećnika, te on bude izabran načelnikom.

Gosp. I. Leva povukao se je za javnog djelovanja u svom rodnom mjestu, jer ga njegovi interesi zovu, da ostavi svoj zavjeh, te on putuje pred dalekih strana. Moramo priznati, da se njegov odlazak obćenito žal, jer svatko ovdje znade, koliko se je on zauzimao i živovao za dobro i napredak rodnog mu mjesta. Bio je poduzetan, pravedan, s naredom ljubazan, uputljiv i sklon dobroj stvari. Nastojao je marno, da strani gostovi, koji zimi pohadjaju ovo mjesto, nadju ovdje ugodno boravište i da budu liepo susretani, a naročito naprama prejasnijemu nadvojvodi Karlu Stjepanu i njegovoj obitelji, koji mu je za priznanje radi toga izkazao osobitu dobrohotnost, ostaviv mu uspomenu, kojom se može ponositi. (Vidi se iz toga, kako je neki dan pisao lažno talijanski jedan list, kao da je tobože gosp. Leva pao u nemilost kod pre. nadvojvode).

Prostor ovoga lista ne dopušta nam da nabrojimo, koliko se je toga učinilo njegovom pobudom i marnim nastojanjem u ovom mjestu, koliki su se putevi što novi učinili, što popravili, koliki su se zdenici posagradili, vrtovi uredili, koliko je u obće učinio za napredak, uresi i ljepotu ovoga mjesta, tako da mu je radi toga (ne imajući pred očima političku stranu), svaki ovdje zahvalan, bio Hrvat ili tobožnji Talijan. — Njekoji talijanski listovi napadali su češće lužno, nepravedno i prostaki na njega, jer nije htio, da radi onako, kako su htjeli irredente, već je nastojao, da bude pravedan. — S ovih razloga mjesto ovo žaliti će za njime, a i mi mu želimo, da ga dobra sreća prati u novu njegovu postojbinu, te da nam se naskoro opet vrati, prožet skroz na skroz iskrenim osjećajima naprama hrvatskoj stvari.

Njegovom nasljedniku g. Lazariću želimo najbolji uspjeh, ali usudjujemo se preporučiti mu, da mu ne uzmanjka energije, kad bude vidio, da je ta za dobru stvar potrebita i kad bude opazio, da bi se nekohoji mogli njegovom dobrotom na zlo poslužiti; naročito mi stavljamo na duša i srce, da se ne pouzda u stanovitje osobe, i ne vjeruje njihovim laskam, kojimi bi ga nastojali izrabiti u svoje protuhrvatske svrhe.

Pravi Hrvat dakako da nemože biti zadovoljan a kamo li oduševljen odnosajima, koji su ovdje, jer obćina se sa svih strana priznaje, da je obćina ova u hrvatskih ruku, i pod tom devizom i obavljaju se ovdje izbori, premda je na čelu ove obćine Hrvat po rodu i osjećajima, to ipak po upravo čudnoj i nepojmljivoj ne-

dosljednosti uređuje se i razpravlja talijanski, dakle jezikom naših stanke, protiv koje se svaki Hrvat u Istri mora odlučno boriti; obćina je gotovo čisto hrvatska, a ipak moramo mjesto hrvatske u našoj vredini gledati talijanku počtu škola, gdje nam se djeca odnarođuju. Koji znade, i malo hrvatski misli i čuvstvovati, nemogu ga nego duboko sažalostiti ove činjenice. — Kad će napokon i taj besmisao prestati? Kad će se već jednom ovdješnji Hrvati otrešiti neprijateljske nam talijanštine?!

Franina i Jurina.

Fr. Dragučani da su sada bili: ... Jur. Kaj bi reč? ... Jur. Vero imajo, "Legi" ... Jur. I mizerije pune kuće. ... Fr. Zrenjaki Krojeli da su se spet jedan put a maka napili. ... Jur. Ča su imeli izbore? ... Fr. Vero ne, lego, neko komedijo od "Legi". ... Jur. Varamente, oni rado piju ako je po niš.

Razne viesti.

Politické:

Austro-Ugarska. Ministarstvo Koeberovo slavi ovih dana drugi uspjeh svog doista plodonosnog djelovanja. Prvi uspjeh bijaše taj, što je u careviaskom vijeću proturalo glasovite osnove e investicijah t. j. o gradnji vodenih puteva, željeznica itd. a drugi uspjeh, koji je posljedica prvoga, jest putovanje Njeg. Veličanstva u Prag, još prije pol godine teško bijaše ni pomisliti, da bi kojoj vladi poslo: za rukom proturati navedene osnove, a one su danas gotov čin. Isto tako nije se moglo ni predviđati, da bi mogla vlada pripraviti u Češkoj gladak put caru i kralju, a da ne bi pri tom uvriedila jednu i drugu od tamošnjih stranaka. Pa ipak boravi a srcu kraljevine Češke kralj Fran Josip već četvrti dan, svuda i od svih stranaka srdačno dočekan i pozdravljen. One dakle, što nemožeš provesti visoki plemići i dostojanstvenici, poslo je za rukom uztrajnosti i marljivosti obićnog upravnog činovnika, koji je pokazao i volje i odlučnosti i takta, da znade raditi — i to valjano raditi.

O samom putovanju Njeg. Veličanstva u Prag, vadimo iz českih listova slijedeće važnije podatke.

U Prag stigao je dvorski vlak sa kraljem i pratnjom dne 12. t. mj. u 6 sati po podne. U kraljevoj pratnji — mnogobrojnoj nego li obično — bijaše i ministar-predsjednik dr. Koeber, dočim su ministri Hartel i Rezak stigli u Prag još prije drugim vlakom.

Sav starodavni Prag bijaše krasno ukrašen. Sve ulice jesu pune svakojakog ureda. Na kolodvoru dočekali su kralju gradski, zemaljski i državni dostojanstvenici. Kralju je nazvao prvi dobrodošlicu praški načelnik dr. Srb u českom jeziku na što se je kralj zahvalio najprije češki na što se je kralj zahvalio veliku zadovoljstvo, što može nakon podulje stanke opet jednom posjetiti glavno mjesto ljubljene kraljevine Češke. Nakon uzajamnih predstava odpejao se je kralj u kraljevski dvor Hradčin na cijelom putu oduševljenju pozdravljen.

Slijedećeg dana primio je kralj mnogobrojne deputacije, među timi: svećenstvo, plemstvo, gradsko zastupstvo, časničke, naučnjačke činovništvo, učiteljsko vijeće, svećenici i pučki škole, sudbno činovništvo, konzule, predstojnike nekakih vjerskijeh povijesti, predstojništvo odvjetničke i bilježničke komore, akademiji itd. itd. Poslije podne podao se je kralj sa pratnjom u grad, pak u predgrađe, gdje pregleda razna obrtnijska poduzeća. Na večer u 6 sati bijaše na kraljevskom gradu svečana gostiba, kojoj su prisustvovali predstojnici crkvenih, svjetskih i vojničkih oblasti. Na večer bijaše predstava u českom kazalištu, gdje je omeno obćinstvo kralja oduševljeno pozdravljalo.

Dne 14. t. mj. bijaše u prisutnosti kraljevoj svečano blagovoljenje novoga Fran Josipova naslova. Svečanosti prisustvovalo je sve, što imade kraljevina Češka omenoga. Na večer bijaše na Hradčinu druga svečana gostiba.

Dne 15. t. mj. obdržavana bijaše vojna parada, kojoj su prisustvovali, osim kralja i kraljice, ministri Koeber, Hartel i Rezak. Poslije podne obišao je kralj razne zavode, muzeje, škole itd. U svrhu istovrsno dočekan i srdačno pozdravljen.

Kako smo već zadnji put javili, razvani su austrijski zemaljski sabori za dne 17. 18. i 20. t. mj. ina kratko zasjedanje, da riješe nekoje važnije predmete.

Najveće zanimanje pobudjuje dakako češki sabor, zatim tirolski.

U Hrvatskoj vode se još uvijek pregovori između opozicionálnih stranaka radi sloge. Iz svih hrvatskih pokrajina stizn prvakom opozicionálnih klubova vapaji za slogom, koja je danas hrvatskom narodu nuždnija no valjda nikad od sada.

Gra. Gora. Dne 13. t. mj. odputovao je knez Nikola u pratnji ministra Bože Petrovića preko Bari a put Rimu, gdje je prisustvoval sa kneginjom Milenom i kneževicom Mirikom kstu svoje unuke, talijanske princeze Jolande-Margarite.

Štija. Iz Biograda pišu, da je tamo preminuo dne 14. t. mj. general Vaso Mostić, vjerni pristaša pokojnog kralja Milana. U srbskom ministarstvu očekuju opet novih promjena.

Rusija. U Varšavi javljaju, da je ruska vlada opozvala naredbu, kojom bijaše zabranjeno živodimnim trgovcima, koji borave na granici, predi tu granicu sa takozvanimi poluputnicima listovi. Sveočisljstam djakom u Varšavi, koji bijahu odsnjeni radi poznatih djakkih demonstracija od prošloga mjeseca maja, oprostila je vlada posve odnosu pedepsa.

Italija. U talijanskom parlamentu napao je poznati radikalac Barzilai, bivši austrijski podanik, povodom rasprave proćunna ministarstva izvanjskih posala, oštro talijansku izvanjsku politiku u obće, napose trojni savez, koji mu je mrzak radi Austro-Ugarske, koja drži po njegovom mnenju, u robstvu n espašenu braću u našem Primorju, u Dalmaciji i Tirolu. Ministar Prinetti odgovorio je medju ostalim i Barzilai-u dokazjuče, da je trojni savez za Italiju ne samo potrebiti nego i koristan, što mu mi vrlo rado vjerujemo.

Mjestne:

Prošćeje u Sv. Krv u Pall jest najveći domaći blagdan, što se vidi po množini naroda iz bližnje i dalje okolice, dolazećeg onaj dan da prisustvuje crkvenim obredom. Osobito kod svečanog obhoda opaziti je situ boju hrvatskoga pobožnoga puka, bez kojeg pače, može se reći, nebi u procesiji bilo nikoga osim popova. Kao svake godine, tako je bilo i ove: uz narod iz Puljštine redao se svijet iz Vodnjanske, Barbanštine i Savincenštine, sve samo narodno sukno, nazidane modrne i sarene marame. Jednoč je to bilo još liepše, jer bi dolazili i župnici iz sela, svaki sa svojom

procijom; ur. pjevanje; narodnih; bogoslužnih pjesama.

Iz grada samoga nisi vidio skoro nikoga osim malo naših ljudi, koji se izražuju svakom prigodom u crkvi: talijanskog puka u gradu kao da niti neima za crkvu.

Al sasvim tim naši crkveni starijane neskrbe ni malo za podražavanje pobožnosti u hrvatskom puku grada Pule i bližnje okolice: čini se, da je prva conditio i zadnja svrha svemu nastojanju: talijanstvo!

Namjesto, da se s pukom moli u njegovom jeziku, sili mi se svakim načinom tuđinski nerazumljeni jezik usljed česa mnogi niti ne zalaze rado u crkvu. Sjeme, posijano od pokojnih Cleva i Basilio, koji su bili uzorni svećenici, a u čuđu m. čor: židovsko-liberalne i redentarske stranke u Primorju, njeguje se i nadalje sa blagoslovom biskupa Flapp-a: hrvatski jezik se je izagnao iz crkve Majke Božje u gradu i iz one u Sirvahu, a u svetom Domu, gdje ga je nječko bilo npr. dalo mu se mjesta u jednoj propovijedi jutro rano, kad još gospođa Talijanska spavaju.

Na taj način vjera ne može cvasti: naš puk bi ljubio crkvu i njene službenike, kad bi vidio, da ovi njega nepreziru i ne nastoje iznaroditi ga. Hrvatskim jezikom održali čete u vjeri i ljubavi do Boga i crkve, svu okolicu grada Pule, sve što se naselilo na verudskoj i slanskoj strani; okolo Divića i Kastanjera, a inače odaljiti čete od crkve: i ono malo Hrvata, što u crkvu zalazi, pa kad nebudu ni oni dohadjali, gledati će pastiri, gdje su im ovce, a nisu ih znali držati na okupu.

Kolarske škole više imalo je ovih dana sjednici pod predsjedništvom namjestničkog savjetnika g. Ivana Scandera de Rosselli, kolarskoga poglavara u Puli. Prisustvovao je od strane zemaljskoga odbora prisjednik Cleva. Prigovaralo se, da je neki oglas za školske stvari bio tiskan u „Našoj Slogi“. Predsjednik se je izpričao, da se to dogodilo pomutnjom. „Diplomatički!“

„Naša Sloga“ — dnevnik! „Il Proletario“ javlja, da će „Naša Sloga“ postati dnevnik, glavni urednik da će biti g. prof. Mandić, a za dnešnje produkte će valjda skrbiti uredništvo „Proletaria“.

Posljednji „Popolo Istriano“ tuži se, da smo „spinnali“, da su neki dan u pivari „all' arco Romano“ (sada: Pilsen) htjeli proslaviti rođenje Jolandice savojске, ali da to nije istina.

Mi ne „spinnamo“ nikoga, samo hoćemo da junaci unapred kažu i otvoreno u koju svrhu drže koncert.

Odmah za tim sastavkom donasa isti list viest, da je naša školska družba sv. Cirila i Metoda u prošlog godini imala 32 tisuće kruna prihoda, i kad bi „Popolo“ isao izraživati, odkuda „oni“ novci, kaže, da bi valjda veći dio dolazio od rublji, to jest dakle iz Rusije. Na to neimamo mnogo doložit. Talijanski se reče: Fare la spia è brutta cosa, ma fare la spia falsa è peggio ancora. Tako je Popolo istriano pisao nami, a mi mu povraćamo u originalu, moleć Boga, da bi nam: kada u istinu počeli sipati rublje, jer bismo onda podigli škole kojih krvavo trebamo, a Talijani nam jih od naših novaca nedaju!

Ubogo talijanstvo! Talijanski dnevnik u Puli kuša da tumači drugdje do godnjaj u vrtu plzenske gostionice, gdje je kako javismo talijanstvo doživilo strašnu blamažu. On piše, da su se neki mandolinisti udaljili iz vrtu, jer nisu podnosili susjedstvo uniformiranih gostova; iz mržnje dakle na austrijske uniforme. Moguće, da gospođa Talijani goje u svom srcu takove osjećaje prema uniformama naše vojske, i rado im to vjerujemo, jer vidimo da svoje ljude uniformiraju gdje god mogu a la „bersaglieri“. Nu da bi se usudili javno demonstrirati protiv austrijskim uniformam, to sumnjamo, jer smo ih navadno vidjeli, da obigravaju i ližu

uniforme u svakoj prigodi, gdje znadu da ih nemogu da udrti vlastiti srca. Znao oni dobro, da su bez pomoći uniformi u Puli nastići ili malo povrh nastići. Kad bi im mjerodavni krugovi morasne pokazali — ona četiri paceta na stražnjem djelu flottenrocka, moglo bi se uzaludno pitati: gdje je talijanstvo grada Pule? Nego može biti da je ono bilo pisano za udovoljiti kontrolirajućim rovinjaku „L. Ideo-liniana“ koja sa visine svojih ideali purissimi grmi na ovdješnje „e. i. k.“ talijane?

Nestegana doručak. Nebi se osvrćali na izlet djaka talijanske gimnazije koperske u Pulu, da talijansko talijanstvo baš i kakvog al' povera: talijanski načinom ne napada „Carnion“. „Sokol“ jer slučajno ta naša družva imaju svoje prostorije u zgradi pred kojom su u vrtu izletnici objedovali. Naša družva će si znati, ako budu smatrali shodnim sama obraniti svoj ugled i odgovoriti kako se pristojno na prostačke uvriede divljačke štampe: ne treba da ih branimo. Al kad nas potežu za jezik reči čemo za danas toliko, da je velik broj djaka imao tako surovo ponašanje, da se nije moglo drugo pomisliti, nego da se u tu školu sakuplja većim djelom smet neotesanaca cele pokrajine. Bilo jih je među tom „kulturnom“ omladinom istarskog talijanstva, među tim pitomcima talijanskog zavoda u istarskoj „Ateni“ i takovih, koji su oslovili konobar sa „flot d'un c.“ a jedan je udario konobara holimice po ruci s takovom silom, da mu je ruka bila otekla. Pa još se slična bogaža hoće da nameće, da psuje i vriedja, da predstavlja nekakav kulturniji element u pokrajini! Sakrijte se da vas sunce ne vidi!

Pokrajinske:

Imenovanje: Ministar trgovine imenovao je poštanske oficijale g. Grgura Bariola (Cestitamo!) Edmonda Usai-a i Ivana Zandegiaco poštanskim kontrolori u Trstu.

Biskup Sterk na Rieči. U riečkim novinah čitamo, da bijase tamo tršćansko-koparski biskup presvj. g. Andrija M. Sterk dne 10. t. mj. i da je odsjeo kod svoga brata, brodovlasnika g. Antuna Sterka. Sliedecog dana bijase presvj. g. biskup u Voloskom, odakle se je dne 13. t. mj. vratio u Trst.

Istarski sabor. U zadnjem smo broju javili, da se sastaje istarski sabor dne 17. t. mj. u Koprnu. Tu viest doniele su talijanske novine i reč bi, da bijase istinita i glede dana i glede mjesta. Nu reč bi, da su talijanska gospođa upozorila vladu na to, da se u Koprnu slavi jubilej patrona grada i nekadanje biskupije sv. Nazarija — bas onih dana. Radi toga je zadnji čas promjenjen dan sazava od 17. na 20. t. mj. t. j. buduću četvrtak. Prva sjednica biti će dakle u četvrtak dne 20. t. mj. o podne.

Kanfanarski občinski izbori su uništeni za sva tri tiela. Razlog: za III i II. tielo taj, što je komisija prekinula izbori čin za 1 sat ili još više; za I. tielo, što je izbor započeo 1 sat kasnije nego li bijase izbor uređen. To su naime službeni razlozi, a mi znamo da se je uništio izbore zato, jer se od strane koja vedri i oblači neće da trpe hrvatska zastupstva i hrvatske občine. Kanfanarci ne klonite duhom!

Iz Koprna nam pišu 11. t. mj.: Tekar danas pronio se je ovdje glas, da će biti nmo sazvan istarski sabor. Većina građanstva, osobito niži slojevi primili su sa zadovoljstvom tu viest. Siromah se uvijek veseli, čim da će moći stogod zaustajiti.

Dne 16. t. mj. započeli će ovdje riečka svečanost. Slaviti ćemo naime 1300-godišnjicu otkrića sv. ostapaka pokrovitelja ovoga grada i nekadanje naše biskupije. Svečanost će trajati do uključivo 19. t. mj. Kod svečanosti sudjelovati će presvj. gg. biskupi Sterk i Flapp te gorički kardinal uzor. g. Mtsia. Radi tih svečanostih od-

ložen je sazov sabora od 17. na 20. junika t. g.

Dragučani florentinci! U novinah čitamo, da su u nedjelju u Draguču ustrojili podružnicu zlosretne „Legge“ da se je tamo strijelalo, jelo i pilo, da je bilo gostova iz Pazina, Buzeta i Huma i da je svih zahvaljala glazba iz Pazina.

Mi nezavidjamo zavedenim sirotam u Draguču, što su se na troškove gospođe iz Pazina, Buzeta itd. najeli i napili, nu da mora tamo uneseo talijanstvo, vrlo šepati, svjedoče nam prezimena novoizabranog ravnateljstva rečene podružnice. Eto predsjedova gg. ravnatelja, kojim su ote i djedovi pipe il kapulu iz Čoze u naše strane dopeljali: Krivičić, Blazović, Strpin, Kurelić S., Kurelić J., Krivičić, Margelić, Šestan itd. Ako ovo nisu sve goili i čisti florentinci, onda je doista teško ustanoviti njihovo porijeklo!!!

Zašto „je sazvan“ istarski sabor u Koprni? Onomadne smo kazali razloge, radi kojih je imao biti istarski sabor: jelo sazvan u Poreč. Među ostalim rekomo, da će talijanska saboraka većina sa građanstvom u Poreču slobodnije i izrazitije proslaviti 40 godišnjicu obstanka sabora u Poreču nego li bi to moguce bilo u Koprnu. Te proslave reč bi, da se je ne t. k. u. istinu pobožno, te savjetovao središnjoj vladi, da nesazove sabora u Poreč, nego u Koprnu, gdje je niže građanstvo protivno onim, koji bi možda htjeli kakvu protuaustrisjku demonstraciju upriličiti, gdje ima i kamo se može za svaki slučaj i više c. i. k. vojnika u kratkom roku baciti.

Mi držimo dakle, da se nije htjelo sazovom sabora u Koprnu nikomu ugoditi ni naschoditi, već da je htio netko pri tom čuvati svoju kožu, držeći se one naše narodne: koza sita i zelje čielo! Židovsko-katolički blizanci. Za tršćanskim čitatom poves se je i njegov katolički blizanac — pobožni „L' Amico“ udarajuć bezobrazno, na katoličke Slovence, koji su povodom tjelovskog obhoda slovenski Boga molili i slovenskom pjesmom hvalili i čast mu izkazali. Drzoviliomu čitatu moglo se je oprostiti, što se je nabacio na tršćanske Slovence i katolike najsmradnijim blatom jedino radi toga, što su Slovenci i katolici. Ali kako da se to oprosti talijanskim katoličkim svećenikom, koji biesne u svojem lističu proti suvrjenikom s istog razloga, s kojeg ih napada i bezbožni čitot? Veće pogrde, strašnijeg rugla teško je naći pod svodom nebeskim, nego li je ova bruka katoličkih tobož svećenika proti Slovincem katolikom.

Pa još imade naših ljudi, svećenika i svjetovnjaka, koji podupira novcem takvu pogrdu od lista. Zar ste Vi gospodo Slovenci ili Hrvati? Jeste li Vi u istinu katolici?

Natječajni oglas. Raspisuje se natječaj na mjesto poštarskog poslovača pri c. k. poštarskom uredu u Karnici (kolarsko-poglavarstvo Pula) uz pogodbu i kavciju kruna 400.

Godišnja plaća 450 kruna; uredovni paušal 120 kruna i godišnji paušal 504 kruna za uzdržavanje četverostrane nedjelne pjezne sveze izmedju Karnice i Vodnjana kao i za mjestno uručenje.

Prošnje neka se prikažu kroz rok tri nedjelje na c. k. ravnateljstvo pošta i telegrafa u Trstu.

U Trstu, 13. junija 1901.

Iz drugih krajeva.

„Gundallé“ u Dubrovniku. Hrvatsko pjevačko društvo „Gundolić“ u Dubrovniku, nakanilo je pribaviti društvenu zastavu. U tu svrhu sastavio se je odbor od odličnih gospođa i gospođica je dubrovčkih Hrvata, koji su upravnili na patrijote krasan proglas, u kome ih pozivlju, da se zauzmu za sakupljanje priloga za društveni barjak. Ovaj proglas; nema sumnje, noći će odziva sirom domovine, pak se je tako nadati, da ćemo

do godine imati u Dubrovniku lepi svečanost blagoslova barjaka, poput ovogodisnje „Lipine“, Svakom srećom!

Izložba hrvatskih umjetnika: na Susaku. Dne 11. t. mj. otvorena je na Susaku kraj Rieke u velikoj dvorani „Hotel Susak“ izložba „Družtva hrvatskih umjetnika u Zagrebu“. U svemu izloženo je 112 slikarhkih i kiparhkih umjetnina; i to 103 slike i 9 kipova. Izmedju slikara izložbe svoje radnje: Robert Anar, Ivan Bauer, Vlaho Bukovac, Bela Čikoš, M. Cl. Crnić, Tomislav Krizman, Slava Raškaj i Ivan Tisov. Kipari: Robert Frančič i Rudolf Valdec. Kako više riečki „Novi List“, čini ta izložba vrlo dobar utisak na posjetioca. Iz nje se bo vidi, da ima naš narod umjetnika, koji mogu proizvoditi kano i umjetnici drugih naroda, modernog i klasičnog, kao i oni, što više i bolje nego li oni.

Preporučamo našim prijateljem, da posjete tu izložbu i da nas o njoj pobliže izvieste.

400-godišnjica hrvatske književnosti. Ove godine, kako je poznato, navršuje se 400 godina, da je hrvatski pjesnik Marko Marulić spjevao svoju „Juditu“, koja je prvo epako djelo umjetne hrvatske poezije. Da se proslavi ova uspomena imala je dne 5/6. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti svećanu sjednici, u kojoj je pravi član gosp. dr. M. Štepel čitao razpravu „O Maruliću“.

Uz akademiju, koja je prva, spravljaju se i ostala hrvatska književna društva, da ove godine dostojno proslave ovaj jubilej hrvatske knjige.

Katolička crkva na Cetinju. Na molbu barskog nadbiskupa presvj. g. fra Šimuna Milinovića, dozvolio je crnogorski knez Nikola, da se sagradi u crnogorskoj pjestolnici katolička crkva.

Uređenje granica! U talijanskom parlamentu razpravljalo se je dne 11. t. mj. o proračunu ministarstva izvanjskih posala. Više govornika sjtilo se je za razpravu trojnoge saveza, izjaviv se proti savezu sa Njemačkom, napose proti Austro-Ugarskoj. Među ostalimi tužio se je zastupnik Luzzatti, da se talijanska vlada malo brine za svoje radnike u tuđini, što njoj je kod nas suviše, jer se naša vlada za njih brine. Nadalje je isti zastupnik zahtjevao od svoje vlade, neka svakako sačuva vinski klauzulu u trgovačkom ugovoru sa Austro-Ugarskom. Italija da će lahko obastati i bez saveza sa Austro-Ugarskom, nu trgovački ugovor s ovom da je Italiji potrebit. „Kad se nebi sklopilo trgovački ugovor sa Austro-Ugarskom“ — reče isti zastupnik — „moralo bi se sklopiti drugi ugovor, kojim bi se popravile državne granice“, što nebi išlo tako lahko.

G. zastupnik hoće dakle promjeniti granice Italije, na štetu Habsburške monarhije! E pa dobro, neka kuša — u tom će mu pomoći abisinska slava!

Koliko ima udatih žena? Iz statističkih podataka doznajemo, da ima udatih žena u Austro-Ugarskoj samo 43 od sto; u Njemačkoj 50 od sto, a u Englezkoj samo 41 od sto. U Austro-Ugarskoj otpadaju na 1000 mužkaraca izmedju 25 do 45 godina, 1154 žene u dobi od 20 do 40 godina. U Njemačkoj otpada na 1000 mužkaraca 1167 žena.

Iz blaženo zemlje! U talijanskom parlamentu podržava je ovih dana radikalni zastupnik Credaro vrlo oštro kritički pučko školstvo u kraljevini Italiji. Vlada — reče — uzdržava sveučilišta radi neke umišljene veličine i sjaja, dočim pušta pesve s vidi naobrazbu najnižih slojeva pučanstva. Talijanskih državljana imade na milijune, koji neznaju čitati ni pisati i koji daju svietu najstrašnije zločinice. Statistike talijanskih kazniona pružaju tomu najbolje dokaze. Nakon šćiljanskih pokolja godine 1893—1894, zahitjevali su vlasnici zemljišta, sakupljeni u Palermu, da se ukine

Nazionale" podigla u našim zemljama. Toga je pak istoga dana na banketu priredjenom u slavu kongresa palo još i krupnijih. Kada je naime kongresistima šampanjac razvezao jezik, oni su počeli govoriti još i jasnije: Tu se je poglavito izicalo, kako se mora zbiti ovih pokrajina potalijanivat i pripravljat za majku Italiju.

Kako je poznato, to društvo daje podporu i talijanskoj "Legi Nazionale" za koju ovdješnji Talijani rado govore, da je ona za to tu, da bude nekakvim branikom talijanskoga jezika i kulture, što je krupna neistina. Cilj toga društva kao ni društva "Dante Alighieri", nije obrana svojega, već težnja i pohlepa za tudjim, u kratko cilj toga društva jest odnarođivanje Slavena. Da je tomu tako, dokazom nam je okolnost, što "Legi" gradi svoje škole gotovo samo u našim mjestima, kao što su od prilike Hrib, Hum, Labinci, Rabac, Vabriga, gdjeon posvuda obitava narod izključivo naše krvi i jezika. To nije nikakovo uzdržavanje kulture talijanske, već pravo pravcato raznarođivanje Slavena.

Pa nije Talijanima za potrebu ni Dantea a ni "Legi" za uzdržavanje njihovih škola — za njih se u obilnoj mjeri i preko mjere skrbe same c. k. državne oblasti. Da je tomu tako, dokaz nam je razmjer između naših i njihovih javnih škola. U najnovijem izvještaju o stanju školstva u Istri izdanom za školsku godinu 1898—99 od c. k. zemaljkoga školskoga vieća proizlazi, da ima u Istri 190 učiteljskih mjesta, i toliko učitelja i učiteljskih dočim ih Hrvati imaju samo 81 a Slovenci 81. Uzmemo li u obzir, da Talijani sačinjavaju tek 1 trećinu cjelokupnoga žiteljskoga Istre, to vidimo, da ta trećina ima sama 78 škola više nego li 2 trećine slavenskoga pučanstva Istre, tako da ima preko 17.000 djece naše krvi, koja ne uživaju blagodat škole.

A mi plaćamo za škole od 12 do 14 po sto nameta, moramo plaćati i školske fakse, koje samo nose do 180.000 kruna na godinu, pa uza sve to nam se škole ne daju, tako da dok se ne odstrani ta krivica, dok se ne stane na kraj godnom kulturnu zlorabljenja novca predjeljenoga za pučke škole, na našoj je družbi, da ona sama iz svojih sredstava diže škole ondje, gdje ih nema. A naša družba zadovoljuje tomu po svojih skromnih sila, a uradila bi ona za cijelo i više toga, kad joj se ne bi sa više strana pravilo zapreka. Kako i u tome vlada dvojaka mjera, najbolje se vidi od tuda, što je vlada od danas do sutra dozvolila Niemcima u Opatiji, da smjesta svojemu školu u prostorije, koje nama ne bi u tu svrhu nikada odobrila. Od nas se zahtjeva, da bude sve liepo i prema najstrožim propisima, inače nam se zateže s otvorenjem škole, kao što je to bio slučaj u Livadama.

Nego mi moramo ustrajati. Na to nas potiče i ljubav i suretljivost cijeloga hrvatskoga naroda, koji naš upravo krasno podupire. To vidimo najbolje i po ovogodišnjem prihodu naše Družbe, koji nadmašuje prihode prijašnjih pojedinih godina. — Sabralo se naime tekom prošaste upravne godine oko 32.000 kruna. Taj liepi prihod imamo da pripisemo raznim prinosima u obće, a napose našoj krasnoj omladini, koja je putem blokova i sjajnog plesa na Rieci namaknula družbi krasnu svotu. A vidimo da se u tom divnom nastojanju ne zastaje ni časka, što nam pokazuje među ostalim i sjajni ples što ga je ove godine priredila dubrovačka podružnica Sv. Cirila i Metoda za Istru u ponomnom svome gradu. A livala ide i družbine podružnice, kao i hrvatske novine koje su bez razlike stranaka radile na tom, da se našoj družbi pomogne, i sabrale liepih svota.

Potrebe bi premašile i mnogo veće prihode, ali obzirom na to, što Hrvati moraju da sami stvaraju mnogo toga što bi im se moralo dati, što u Istri samoj

obstoji osim Družbe također Bratovština i djakto pripomoćno društvo, liep je i taj uspjeh, što ga se do sada polučilo. Budi s toga izražena sa ovoga mjesta u ime Ravnateljstva i cieie družbe najsrdačnija hvala svima, koji bilo na koji način, doprinesoše ista našoj družbi — kao i doporuka, da se svatko prema svojim silama i u buduće zauzme za tu našu miljenicu i uzdanicu. A vas cijenjene gospodje, gospodjice i štovana gospodo najsrdačnije pozdravljam, zahvaljujući Vam, što ste se u toli liepom broju odazvali pozivu našega Ravnateljstva. I tim, ste pokazali da Vam je Družba na srcu i da pojmišite njezinu zadaću: (Dugotrajno odobravanje i neprestano klicanje: Živla — Družba! Živio Spincić!)

DOPISI.

Iz Velog Lesjaja pišu nam 12. t. mj.: Kako znadu čitatelji "Naše Sloge", imali smo ovdje nedavno občinske izbore, a na 5. o. mj. bio je izbor načelnika, te bi jednoglasno opet izabran gosp. Ivan Leva. Međutim radi uzroka privatne naravi, on se je odmah zahvalio, na ponudjenoj mu časti i predložio za svoga nasljednika g. Ivana Lazarića, koji je u minuloj občinskoj upravi obnašao čast prvoga viećnika, te on bude izabran načelnikom.

Gosp. I. Leva povukao se je sa javnog djelovanja u svom rodnom mjestu, jer ga njegovi interesi zovu, da ostavi svoju zavijest, te on putuje put dalekih strana. Moramo priznati, da se njegov odlazak obćenito žali, jer svatko ovdje znae, koliko se je on zauzimao i živovao za dobro i napredak rodno mu mjesta. Bio je poduzetan, pravedan, s naredom ljubezan, uputljiv i sklon dobroj stvari. Nastojao je marno, da strani gostovi, koji zimi pohadjaju ovo mjesto, nadju, ovdje ugodno boravište i, da budu liepo susretani, a naročito naprama prejšnjima: nadvojvodi Karlu Stjepanu i njegovoj obitelji, koji mu je za priznanje radi toga izkazao osobitu dobrohotnost, ostaviv mu uspomenu, kojom se može ponositi. (Vidi se iz toga, kako je njeke dan pisao lažno talijanski jedan list, kao da je tobože gosp. Leva pao u nemilost kod prej. nadvojvode).

Prostor ovoga lista ne dopušta nam da nabrojimo, koliko se je toga učinilo njegovom pobudom i marnim nastojanjem u ovom mjestu, koliki su se putevi što novi učinili, što popravili, koliki su se zidnici posagradili, vrtovi uredili, koliko je u obće učinio za napredak, ureš i ljepotu ovoga mjesta, tako, da mi je radi toga (ne imajući pred očima političku stranu), svaki ovdje zahvalan, bio Hrvat ili tobožnji Talijan. — Njekeji talijanski listovi napadali su češće lažno, nepravedno i prostacki na njega, jer nije htio, da radi onako, kako su htjeli i redente, već je nastojao, da bude pravedan. — S ovih razloga mjesto ovo žaliti će za njime, a mi mu želimo, da ga dobra sreća prati u novu njegovu postojbinu, te da nam se naskoro opet vrati, vrtožet skroz na skroz iskrenim osjećajima naprama hrvatskoj stvari.

Njegovom nasljedniku g. Lazariću želimo najbolji uspjeh, ali usudujemo se preporučiti mu, da mu ne uzmanjka energije, kad bude vidio, da je za to dobru stvar potrebita i kad bude opazio, da bi se njekeji mogli njegovom dobrotom na zlo poslužiti; naročito mu stavljamo na dušu i srdce, da se nepouzda je u stanovite osobe, i ne vjeruje njihovim laskam, kojih bi ga nastojali izrabiti u svoje protuhrvatske svrhe.

Pravi Hrvat dakako da nemože biti zadovoljan a kamo li oduševljen odnosima, koji su ovdje, jer predma se sa svih strana priznaje, da je občina ova u hrvatskih ruku, i pod tom devizom i obavljaju se ovdje izbori, predma je, na čelu ove občine Hrvat po rodu i osjećajima, to ipak po upravo čudnoj i nepojimljivoj ne-

dosljednosti uređuje se i razpravlja talijanski, dakle jezikom one stranke, protiv koje se svaki Hrvat u Istri mora odlučno boriti; občina je gotovo čisto hrvatska, a ipak moramo mjesto hrvatske u toj sredini gledati talijansku počku školu, gdje nam se djeca odnarođuju. Koji znae i malo hrvatski misliti i čuvstvovati, nemogu ga nego duboko sazlostiti ove činjenice. — Kad će napokon i taj bezsmisao prestati? Kad će se već jednom ovdješnji Hrvati otresti neprijateljske nam talijanstine?!

Franina i Jurina.

Fr. Dragučani da su sada silili...
 Jur. Kaj bi reč?
 Fr. Vero imajo "Legi" ...
 Fr. I mizerije pune kuće.
 Fr. Zrenjski Krnjeli da su se spet jedan put a maka napili.
 Jur. Ča su imeli izbore?
 Fr. Vero ne, lego nako komedijo od "Legi".
 Jur. Varamente oni rado piju ako je po niš.

Razne vijesti. Politčke:

Austro-Ugarska: Ministarstvo Koesberovo slavi ovih dana drugi uspjeh svog doista plodonosnog djelovanja. Prvi uspjeh bijaše taj, što je u careviaskom vieću proturalo glasovite osnove e investicijah t. j. o gradnji vodenih puteva, željeznica itd. a drugi uspjeh, koji je posljedica prvoga, jest putovanje Njeg. Veličanstva u Prag. Još prije pol godine tekko bijaše ni zamisliti, da bi kojoj vladi: poslo za rukom proturati navedene osnove, a one su danas gotov čin. Isto tako nije se moglo ni predvidjeti, da bi mogla vlada: pripraviti za Českoj gladak put caru i kralju, a da ne bi pri tom urvedila jednu li drugu od tamošnjih stranaka. Pa ipak boravi u sreću kraljevine Ceske kralj Fran Josip već četvrti dan, svuda i od svih stranaka srdačno dočekan i pozdravljen. One dakle, što nemogose provesti visoki plemići i dostojanstvenici, poslo je za rukom uztrajnosti i marljivosti običnog upravnog činovnika, koji je pokazao i voje i odlučnosti i takta, da znae raditi — i to valjano raditi.

O samom putovanju Njeg. Veličanstva u Prag, vadimo iz českih listova sljedeće važnije podatke.

U Prag stigao je dvorski vlak sa kraljem i pratnjom dne 12. t. mj. u 6 sati po podne. U kraljevoj pratnji — mnogobrojnoj nego li obično — bijaše i ministar-predsjednik dr. Koerber, dočim su ministri Hartel i Rezek stigli u Prag još prije drugom vlakom.

Sav starodavni Prag bijaše krasno ukrašen. Sve ulice jesu pune svakojakog ureda. Na kolodvoru dočekali su kralja gradski, zemaljski i državni dostojanstvenici. Kralju je nazvao prvi dobrodošlicu praški načelnik dr. Srb u českom jeziku, na što se je kralj zahvalio najprije česki pak njemački izraziv svoje veliko zadovoljstvo, što može nakon podulje stanke opet jednom posjetiti glavno mjesto ljubljene kraljevine Ceske. Nakon uzajamnih predstava odpejao se je kralj u kraljevski dvor Hradčin na celom putu oduševljeno pozdravljen.

Sljedećy dana primio je kralj mnogo brojne deputacije, među timi: svećenstvo, plemstvo, gradsko zastupstvo, Častnike, najvišesudsko činovništvo, učiteljsko visokih srednjih i pučkih škola, sudbeno činovništvo, konzule, predstojnike nekakvih vjerskopolitovskih, predstojničtvu odvjetničke i bilježničke komore, akademiju itd. itd. Posle podne podao se je kralj sa pratnjom u grad, pak u predgrađe, gdje pregleda razna obrtnijska poduzeća. Na večer u 6 sati bijaše na kraljevskom gradu svečana gostija, kojoj su prisustvovali predstojnici crkvenih, svjetskih i vojničkih oblasti. Na večer bijaše predstava u českom kazalištu, gdje je otmeno obćinstvo kralja oduševljeno pozdravljalo.

Dne 14. t. mj. bijaše u prisutnosti kraljevoj svečano blagoslovljenje novoga Fran Josipova mleta. Svrtašeni primio kralj je sve, što imade kraljevina Česka otmenoga. Na večer bijaše na Hradčinu druga svečana gostija.

Dne 15. t. mj. obdržavana bijaše sjajna vojnička parada, kojoj su prisustvovali, osim kralja sa pratnjom i ministri Koerber, Hartel i Rezek. Poslje podne obašao je kralj razne zavode, muzeje, škole itd. — svuda iskreno dočekan i srdačno pozdravljen.

Kako smo već zadnji put izjavili, završani su austrijski zemaljski sabori za dne 17. 18. i 20. t. mj. na kratko zasjedanje, da rieše neke važnije predmete.

Najveće zanimanje pobudjuje dakako česki sabor, zatim tirčki.

U Hrvatskoj vode se još uvijek pregovori između opozicionálnih stranaka radi sloge. Iz svih hrvatskih pokrajina stižu privrkom opozicionálnih listova vapaju za slogom, koja je danas hrvatskom narodu nuždnija no valja: nikad do sada.

Grad Čera. Dne 13. t. mj. odputovao je knez Nikola u pratnji ministra Bože Petrovića preko Bari-a put Rima; gdje je prisustvovao sa kneginjom Milenom i kneževicima Mircom krsu svoje unuke, talijanske princeze Jolande-Margarite.

Srbija. Iz Biograda pišu, da je tamo preminuo dne 14. t. mj. general Vaso Miličević, vjerni pristaša pokojnog kralja Milana. U srpskom ministarstvu očekuju opet novih promjena.

Rusija. Iz Varšave javljaju, da je ruska vlada opozvala naredbu, kojom bijaše zabranjeno židovskim trgovcima, koji borave na granici, preći tu granicu sa takozvanimi poluputnim listovi. Sveučilistični djakom u Varšavi, koji bijaše odsudjeni radi poznatih djakkih demonstracija od prošloga mjeseca maja, oprostila je vlada posve odnosu pedespa.

Italija. U talijanskom parlamentu napao je poznati radikalac Barzilai, bivši austrijski podanik, povodom razprave pro-rusna ministarstva izvanjskih posala, ostro talijansku izvanjsku politiku u obće, napose trojni savez, koji mu je mrzak radi Austro-Ugarske, koja drži po njegovom mnjenju, u robstvu nespašenu braću u našem Primorju, u Dalmaciji i Tirolo. Ministar Prinetti odgovorio je među ostalim i Barzilai-u dokazjuć, da je trojni savez za Italiju ne samo potrebiti nego i koristan, što mu mi vrlo rado vjerujemo.

Mjestne:

Proštenje ili Sv. Krv u Pall jest najveći domaći blagdan, što se vidi po množini naroda iz bližnje i daljnje okolice, dolazećeg onaj dan da prisustvuje crkvenim obredom. Osobito kod svečanog obhoda opaziti je silu boju hrvatskoga pobožnoga puka, bez kojeg pake, može se reći, nebi u procesiji bilo nikoga osim popova. Kao svake godine, tako je bilo i ove: uz narod iz Puljštine redao se svetac iz Vodjanštine, Barbanštine i Sanvincenštine, sve samo narodno sukno, nazidane modrne i šarene marame.

Jednoć je to bilo još ljepše, jer bi dolazili i župnici iz sela svaki sa svojom

procesijem; uz pjevanje narodnih bogoslužbenih pjesama...
Iz grada samoga nisi vidio skoro nikoga osim malo naših ljudi, koji se izkazuju svakom prigodom u crkvi: talijanskog puka u gradu kao da niti nema za crkvu.

Al sasvim tim naši crkveni starijasi neskrbno ni malo za podražavanje pobožnosti u hrvatskom puku grada Pule i bližnje okolice: čini se, da je prva conditio i zadnja svrha svemu nastojanju: talijanstvo!

Namjesto, da se s-pakom molim u njegovom jeziku, silu mi se svakim načinom tudnjaki nerazumljeni jezik, usljed česa mnogi niti ne zalaze rado u crkvu. Sjeme, posijano od pokojnih. Cleva i Basuica, koji su bili: uzorni: svećenici i S. u n d u m: čor: židovsko-liberalne-irredentarske stranke u Primorju, njeguju se i nadalje sa blagoslovom biskupa Flapp-a: hrvatski jezik se je izagnao iz crkve Majke Božje u gradu i iz one u Survah, a u svetom Domu, gdje ga je nješto bilo najviše, dalo mu se mjesta u jednoj propovjedi jutro rano, kad još gospoda Talijani spavaju!

Na taj način vjera ne može cvasti: naš puk bi ljubio crkvu i njene službenike, kad bi vidio, da ovi njega nepreziru i i ne nastoje izmaroditi ga. Hrvatskim jezikom održati čete u vjeri i ljubavi do Boga i crkve svu okolicu grada Pule, sve što se naselilo na verudskoj i slanskoj strani, oko Divića i Kastianjera, a inače odaljiti čete od crkve i ono malo Hrvata, što u crkvu zalazi, pa kad nebudu ni oni dohadjali, gledati će pastiri, gdje su im ovce, a nisu ih znali držati na okupu.

Kotarske škole, vjeće imalo je ovih dana sjednicu pod predsjedanjem namjesničkog savjetnika g. Ivana Scandera de Rosselli, kotarskoga poglavara u Puli. Pristustvovao je od strane zemaljskoga odbora prisjednik Cleva. Prigovaralo se, da je neki oglas za školske stvari bio tiskan i u „Našoj Slogi“. Predsjednik se je izpricao, da se to dogodilo pomutnjom. Diplomatički!

„Naša Sloga“ — dnevnjak! Il Proletario — javlja, da će „Naša Sloga“ postati dnevnik, glavni urednik da će biti g. prof. Mandić, a za duševne produkte će valjda skrbiti uredništvo „Proletaria“.

Posljednji „Popolo Istriano“ tuži se, da smo „špiunali“, da su neki dan u pivari „all arco Romano“ (sada Pilsen) htjeli proslaviti rođenje Jolande savojске, ali da to nije istina.

Mi ne špiunamo: nikoga, esamo hoćemo da junaci unapred kažu i otyoreno u koju svrhu drže kocerat.

Odmah za tim sastavkom donasa isti list viest, da je naša školska družba sv. Cirila i Metoda u prošlog godini imala 32 tisuće kruna prihoda, i kad bi „Popolo“ isao izraživati, odkuda oni novci, kaže, da bi valjda veći dio dolazio od rublja, to jest dakle iz Rusije. Na to neimamo mnogo doležiti. Talijanski se reće: Fare la spia è brutta cosa, ma fare la spia falsa è peggio ancora. Tako je Popolo istriano pisao nami, a mi mu povratamo u originalu, moleć Boga, da bi nam kada u istinu počeli sipati rublje, jer bismo onda podigli škole kojih krvavo trebamo, a Talijani nam jih od naših novaca nedaju!

Ubogo talijanstvo! Talijanski dnevnik u Puli kuša da tumači drugčije dogđaj u vrtu plzenske gostione, gdje je kako javismo talijanstvo doživilo strašnu blamažu. On piše, da su se neki mandolinisti udaljili iz vrta, jer nisu podnosili susjedstvo uniformiranih gostova; iz mržnje dakle na austrijske uniforme. Moguće, da gospoda Talijani goje u svom sreću takove osjećaje prema uniformama naše vojske, i rado im to vjerujemo, jer vidimo da svoje ljude uniformiraju gdje god mogu a la „bersaglierca“. Nu da bi se usudili javno dimonstrirati protiv austrijskim uniformam, to sumnjamo, jer smo ih navadni vidjeti, da obigravaju i ližu

uniforme u svakoj prigodi, gdje znadu da ih samoće da uzdrži vlastita snaga. Znadu oni dobro, da su bes pomoći uniformu u Puli: mislica ih malo povrh misle. Kad bi im mjerodavni krugovi mornarice pokazali — ona četiri puceta na stražnjem dijelu flotelocka, moglo bi se uzaludno pitati: gdje je talijanstvo grada Pule? Nego može biti da je ono bilo pisano za udovoljeiti kontrolirajuću revizijaku „L'idea italiana“ koja sa visine svojih „scali pulissimi“ grmi na ovdješnje: „e. i. k.“ talijane?

Neotesana doručak. Nebi se osvrćali na izlet djaka talijanske gimnazije koparske u Pulu, da talijanstvo nevinost bôz ika kvo g a pove d i takim načinom ne napada „Cestitamo“ „Sokol“ jer slučajno ta naša družva imaju svoje prostorije u zgradi pred kojom su u vrtu izletnici objedovali. Naša družva će si znati, ako budu smatrali shodnim sama obraniti svoj ugled i odgovoriti kako se pristoji na prostačke uvriede divljake štampe: ne treba da ih branimo. Al kad nas potežu za jezik reći čemo za danas toliko, da je velik broj djaka imao tako surovo ponašanje, da se nije moglo drugo pomisliti, nego da se u tu školu sakuplja većim djelom smet neotesanaca ciele pokrajine. Bilo jih je medju tom „kulturnom“ omladinom istarskog talijanstva, medju tim pitomcima talijanskog zavoda u istarskoj „Ateni“ i takovih, koji su oslovili konobarê sa „flor d'un c.“ a jedan je udario konobara hotimice po ruci s takovom silom, da mu je ruka bila otekla. Pa još se slična bagaza hoće da nameće, da psuje i vriedja, da predstavlja nekakav kulturniji element u pokrajini! Sakrijte se dat vas sunce ne vidi!

Pokrajinske:

Imenovanje. Ministar trgovine imenovao je poštanske oficijale g. Ggura Bartola (Cestitamo!) Edmonda Usal-a i Ivana Zandegiaco mo postanskim kontrolori u Trstu.

Biskup Sterk na Rieci. U nekih novinah čitamo, da bijaše tamo tršćansko-koparski biskup presvj. g. Andrija M. Sterk dne 10. t. mj. i da je odsjeo kod svoga brata: brodovlasnika g. Antuna Sterka. Sljedećeg dana bijaše presvj. g. biskup u Voloskom, odakle se je dne 13. t. mj. vratio u Trst.

Istarski sabor. Uz nadznom smo broju javili, da se sastaje istarski sabor dne 17. t. mj. u Koprnu. Tu viest doniele su talijanske novine i reć bi, da bijaše istinita i glede dana i glede mjesta. Nu reć bi, da su talijanska gospodal upozorila vladu na to, da se u Koprnu slavi jubilej patrona grada i nekadanje biskupije sv. Nazarija — baš onih dana. Radi toga je zadnji čas promjenjen dan sazova od 17. na 20. t. mj. t. j. buduci četvrtak. Prva sjednica biti će dakle u četvrtak dne 20. t. mj. o podne.

Kanfanarski občinski izbori su uništeni za sva tri tiela. Razlog: za III. i II. tielo taj, što je komisija prekinula izbori čin za 1. sat ili još više; za I. tielo, što je izbor započeo 1 sat kasnije nego li bijaše izbor urećen. To su naime službeni razlozi, a mi znamo da se je upištilo izbore zato, jer se od strane koja vedri i oblaći neće da trpe hrvatska zastupstva i hrvatske občine. Kanfanarci ne klonite duhom!

Iz Kopra nam pišu 11. t. mj.: Tekar danas pronio se je ovdje glas, da će biti imao sazvan istarski sabor. Većina građanstva, osobito niži slojevi primili su za zadovoljstvom tu viest. Siromah se uvijek veseli, čim da će moći stogod zaslužiti.

Dne 16. t. mj. započeli će ovdje riedka svečanost. Slavili ćemo name 1800-godišnjicu odkrića sv. ostanak pokrovitelja ovoga grada i nekadanje naše biskupije. Svečanost će trajati do uključivo 19. t. mj. Kod svečanosti sudjelovati će presvj. gg. biskupi Sterk i Flapp te gorički kardinal uzor. g. Missia. Radi tih svečanostih od-

ložen je sazov sabora od 17. na 20. junjka t. g.

Dragučani florentinci! U novinah čitamo, da su u nedjelju u Draguču ustrojili podružnicu zlosretne „Legae“ da se je tamo strijelalo, jeo i pilo, da je bilo gostova iz Pazina, Buzeta i Huma i da je svih zavajala glazba iz Pazina.

Mi nezavidjamo zavednim strotam u Draguču, što su se na troškove gospode iz Pazina, Buzeta itd. najeli i napili, nu da mora tamo uneseno talijanstvo, vrio sepati, svjedoče nam prezimena novoizabranog ravnateljstva rećene podružnice. Oci: prezimena gg. ravnatelja, kojim su eto i djeđovi pipe il kapulu iz Coze u naše strane dopeljali: Krivičić, Blazović, Strpin, Kurelić S., Kurelić J., Krivičić, Margučić, Šestan itd. Ako ovo nisu sve goli i čisti florentinci, onda je doista teško ustajovati njihovoj porijeklo!

Zašto je sazvan istarski sabor u Kopar? Onomadne smo kazali razloge, radi kojih je imao biti istarski sabor i jest sazvan u Poreč. Medju ostalim rekosmo, da će talijanska saborska većina sa građanstvom u Poreču slobodnije i izrazitije proslaviti 40-godišnjicu obstanka sabora u Poreču nego li bi to moguće bilo u Koprnu. Te proslave reć bi, da se je netko — u istinu — gojio, te savjetovao središnjoj vladi, da neszove sabora u Poreč, nego u Kopar, gdje je niže građanstvo protivno onim, koji bi možda htjeli kakvu protu-austrijsku demonstraciju upriličiti, gdje ima za svaki slučaj četica c. i k. vojnika i kamo se može za svaki slučaj i više c. i k. vojnika u svakom roku baciti.

Mi držimo dakle, da se nije htjelo sazavom sabora u Kopar nikomu ugoditi ni naskoditi, već da je holio netko pri tom čuvati svoju kožu, držeći se one naše narodne: koza sita izelje ciele!

Zidovsko-katolički blizanci. Za tršćanskim čifutom poveo se i njegov katolički blizanac — pobožni „L'Amico“ udarajući bezobrazno na katoličke Slovence, koji su povodom tjelovskog obhoda slovenski Boga molili i slovenskom pjesmom hvalili i čast mu izkazali. Drzovitomu čifutu moglo se je oprostiti, što se je nabacio na tršćanske Slovence i katolike najsmradnijim blatom jedino radi toga, što su Slovenci i katolici. Ali kako da se to oprostili talijanskim katoličkim svećenikom, koji biesne u svojem listiću protiv suvrjetnikom s istog razloga, s kojeg ih napada i bezbožni čifut? Veće pogrdje, strašnijeg rugla teško je naći pod svodom nebeskim, nego li je ova bruka katoličkih tobož svećenika protiv Slovcem katolikom.

Pa još imade naših ljudi, svećenika i svjetovnjaka, koji podupiru novcem takvu pogrdu od lista. Zar ste Vi gospodo Slovenci ili Hrvati? Jeste li Vi u istinu katolici?

Natječajni oglas. Raspisuje se natječaj na mjesto poštarskog poslovača pri c. k. poštarskom uredu u Karnici (kotarsko-poglavarstvo Pula) uz pogodbu i kavciju kruna 400.

Godišnja plaća 450 kruna; uređovni paušal 120 kruna i godišnji paušal 504 kruna za uzdržavanje četvero-kratne nedjeljne pješne sveze između Karnice i Vodnjana kao i za mjestno uručenje.

Prošnje neka se prikažu kroz rok tri nedjelje na c. k. ravnateljstvo pošta i telegrafa u Trstu.

U Trstu, 13. junija 1901.

Iz drugih krajeva.

Gundulić u Dubrovniku. Hrvatsko pjevačko društvo „Gundulić“ u Dubrovniku, naknilo je pribaviti družtvenu zastavu. U tu svrhu sastavio se je odbor od odličnih gospodja i gospodjica te dubrovanih Hrvata, koji su upravnili na patrijote krasan proglas, u kome ih pozivlju, da se zautzmu za sakupljanje prinosa za družtveni barjak. Ovaj proglas, nema sumnje, naći će odziva širom domovine, pak se je tako nadati, da ćemo

do godine imati u Dubrovniku liepu svečanost blagoslova barjaka, poput ovogodisnje „Lipine“. Svakom srećom!

Izložba hrvatskih umjetnika na Sušaku. Dne 11. t. mj. otvorena je na Sušaku kraj Rieke u velikoj dvorani „Hotel Sušak“ izložba „Družtva hrvatskih umjetnika u Zagrebu“. U svemu izloženo je 112 slikarskih i kiparskih umjetnina; i to 103 slike i 9 kipova. Izmedju slikara izložbe svoje radnje: Robert Auer, Ivan Bauer; Vlaho Bukovac, Bela Čikoš, M. Cl. Cročić, Tomislav Krizman, Slava Raškaj i Ivan Tisov. Kipari: Robert Franges i Rudolf Valdec. Kako piše riečki „Novi List“, čini ta izložba vrlo dobar utisak na posjetioce. Iz nje se bo vidi, da ima naš narod umjetnika, koji mogu proizvoditi kao i umjetnici drugih naroda, modernao i klasično, kao i oni, što više i bolje nego li oni.

Preporučamo našim prijateljem, da posjele tu izložbu i da nas o njoj pobliže izvieste.

400-godišnjica hrvatske književnosti. Ove godine, kako je poznato, navršuje se 400 godina, da je hrvatski pjesnik Marko Marulić spjevao svoju „Juditu“, koja je prvo epsko djelo umjetne hrvatske poezije. Da se proslavi ova uspomena imala je dne 5/6. Jugoslavenka akademija znanosni i umjetnosti svećanu sjednicu, u kojoj je pravi član gosp. dr. M. Štepl čitao razpravu „O Maruliću“.

Uz akademiju, koja je prva, spravljaju se i ostala hrvatska kojičevna družtva, da ove godine dostojno proslave ovaj jubilej hrvatske knjige.

Katolička crkva na Cetinju. Na molbu barskog nadbiskupa presvj. g. fra Simuna Milinovića, dozvolio je crnogorski knez Nikola, da se sagradi u crnogorskoj priestolnici katolička crkva.

Uredjenje granica! U talijanskom parlamentu razpravljalo se je dne 11. t. mj. o proratu ministarstva izvanjskih posala. Više govornika sjetilo se je za razpravu trojnog saveza, izjaviv se proti savezu sa Njemačkom, napose proti Austro-Ugarskoj. Medju ostalimi tužio se je zastupnik Luzzatti, da se talijanska vlada malo brue za svoje radnike u tudjini, što njoj je kod nas suvislo, jer se naša vlada za njih brine. Nadalje je isti zastupnik zahijevao od svoje vlade, neka svakako sačuva vinski klauzulu u trgovačkom ugovoru sa Austro-Ugarskom. Italija da će lahko obostati i bez saveza sa Austro-Ugarskom, nu trgovački ugovor s ovom da je Italiji potrebit. „Kad se nebi sklopilo trgovački ugovor sa Austro-Ugarskom“ — reće isti zastupnik — „moralo bi se sklopiti drugi ugovor, kojim bi se popravile državne granice“, što nebi isto tako lahko.

G. zastupnik hoće dakle promjeniti granice Italije na stetu Habsburške monarhije! E pa dobro, neka kuša — u tom će mu pomoći abisinska slava!

Koliko ima udatih žena? Iz statističkih podataka doznajemo, da ima udatih žena u Austro-Ugarskoj samo 43 od sto; u Njemačkoj 50 od sto, a u Englezkoj samo 41 od sto. U Austro-Ugarskoj otpadaju na 1000 mužkaraca između 25 do 45 godina, 1154 žene u dobi od 20 do 40 godina. U Njemačkoj otpada na 1000 mužkaraca 1167 žena.

Iz blažene zemlje! U talijanskom parlamentu podvrgao je ovih dana radikalni zastupnik Credaro vrlo oštroj kritici pučko školstvo u kraljevini Italiji. Vlada — reće — uzdržava sveučilišta radi neke umišljene veličine i sjaja, dočim pušta posve s'vidi naobrazbu najnižih slojeva pućanstva. Talijanski državljani imade na milijune, koji neznaju citati ni pisati i koji daju svietlu najstrašniju zločinu. Statistike talijanskih kaznionica pružaju tomu najbolje dokaze. Nakon sličitalijanskih pokolja godine 1893—1894, zahijevali su vlastnici zemljišta, sakupljeni u Palerimu, da se ukles-

